

**МОНГОЛ УЛСЫН
БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ
УХААН, СПОРТЫН ЯАМ**

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Бага тойруу 44, Засгийн газрын III байр,
Утас: 26-22-27, Факс: (976-11) 32-35-89,
E-mail: info@mecss.gov.mn, http://www.mecss.gov.mn

2020.05.22 № 5/3235

танай _____-ны № _____-т

**АЙМГИЙН БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ
УРЛАГИЙН ГАЗАР, НИЙСЛЭЛИЙН
БОЛОВСРОЛЫН ГАЗРЫН
ДАРГА НАРТ**

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2020 оны 5 дугаар сарын 21-ний өдрийн “Чиглэл батлах тухай” А/249 дүгээр тушаалыг хүргүүлж байна.

Энэхүү тушаалыг ерөнхий боловсролын сургуулиудад хүргүүлэх арга хэмжээ авч, хэрэгжилтийг хангаж ажиллана уу.

ТУСГАЙ ХЭРЭГЦЭЭТ БОЛОВСРОЛЫН
ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Ч.ГАНЦЭЦЭГ

1116126429

УХА0148
9116621

1420104025

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ,
СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН
САЙДЫН ТУШААЛ

2020 оны 05 сарын 21 өдөр

Дугаар А/249

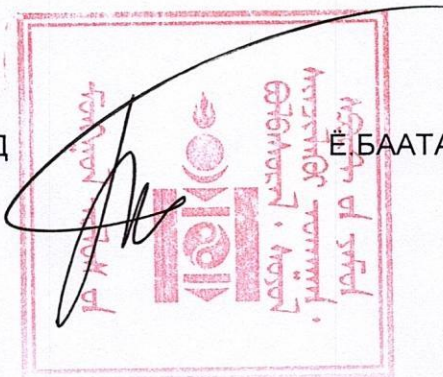
Улаанбаатар хот

Чиглэл батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Боловсролын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1.1 дэх заалт, Бага, дунд боловсролын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.10, 13.12 дахь хэсэг, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Ерөнхий боловсролын сургуулийн хүүхдийн хөгжлийг дэмжих танхимын үйл ажиллагаанд баримтлах чиглэл”-ийг хавсралт ёсоор баталсугай.
2. Батлагдсан чиглэлийг өмчийн бүх хэлбэрийн ерөнхий боловсролын сургуульд хэрэгжүүлж ажиллахыг захирал нарт даалгасугай.
3. Тушаалын хэрэгжилтийг арга зүйн удирдлагаар хангаж ажиллахыг Ерөнхий боловсролын газар /Г.Ням-очир/, Тусгай хэрэгцээт боловсролын хэлтэс /Ч.Ганцэцэг/, аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар, нийслэлийн Боловсролын газрын дарга нарт, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /Г.Энхжаргал/-т тус тус даалгасугай.

САЙД

Ё. БААТАРБИЛЭГ

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын
сайдын 2020 оны 05 дугаар... сарын 11-ний
өдрийн 1120 дугаар тушаалын хавсралт

**ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН
ХҮҮХДИЙН ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ ТАНХИМЫН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД БАРИМТЛАХ ЧИГЛЭЛ**

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн боловсрол эзэмшихэд тулгарч байгаа бэрхшээлийг бууруулахад дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх үйл ажиллагааг ерөнхий боловсролын сургуулийн орчинд зохион байгуулахад энэхүү чиглэлийг баримтална.

1.2. Энэхүү чиглэлийг хэрэгжүүлэхэд хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагч бүрийн онцлог байдлыг хүндэтгэх, тэдний хүсэл, сонирхлыг харгалзан давуу тал, авьяас, суралцах хэв маягт тохируулан үйлчлэх, суралцах, хөгжих үйлийг дэмжихэд бүх талын оролцоо, түншлэлийг хангасан, ил тод, нээлттэй, ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх зарчим баримтална.

1.3. Хүүхдийн хөгжлийг дэмжих үйл ажиллагааг тэдний бэрхшээлийн онцлог, суралцах хэв маягт тохирсон зориулалтын тоног төхөөрөмж, тохируулгат орчин бүхий танхимд зохион байгуулна.

1.4. “Хүүхдийн хөгжлийг дэмжих танхим /цаашид “танхим” гэх/” гэж хүүхдийн алдагдсан чадварыг боломжит дээд хэмжээнд сэргээх, засан сайжруулах, боловсрол эзэмшихэд туслах тохирох хэрэглэгдэхүүн, туслах хэрэгслээр хангагдсан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ганцаарчлан ажиллах, сургалт, зөвлөгөө, мэдээлэл, зөвлөн туслах үйл ажиллагаа зохион байгуулах танхимыг ойлгоно.

1.5. Энэхүү чиглэлд хэрэглэсэн “Тохирох хэрэглэгдэхүүн”, “Туслах хэрэгсэл” гэсэн нэр томъёог Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3, 4.1.8-д зааснаар тус тус ойлгоно.

1.6. Тухайн сургуульд сурч байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо, бэрхшээлийн төрөл, сургалтын тохирох тоног төхөөрөмж, хэрэглэгдэхүүн, хэрэгслийн хүртээмж, бэлтгэгдсэн хүний нөөцөөс тус тус хамаарч энэхүү чиглэлийн 1.4-д заасан танхимыг сургууль дангаар эсхүл сургууль дундын хэлбэрээр тус тус байгуулж ажиллуулна.

1.7. Энэхүү танхимаар тухайн орон нутагт оршин суугаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд тэдний эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, багш үйлчлүүлнэ.

**Хоёр. Хүүхдийн хөгжлийг дэмжих танхимд зохион байгуулах
үйл ажиллагаа**

2.1. Энэхүү чиглэлийн 1.4-д заасан танхимд сургалт, хүмүүжлийн, засан сайжруулах, хөгжүүлэх болон зөвлөн туслах үйл ажиллагаа зохион байгуулна.

2.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн боловсролын тусгай хэрэгцээг харгалзан тэдэнд амьдрах ухаан, хэл яриа, танин мэдэхүй, харилцаа, хөдөлгөөн, орон зай, чиг баримжаа, мэдрэхүйн ур чадвар, чадамж эзэмшүүлэх чиглэлээр сургалт, хүмүүжлийн дараах үйл ажиллагааг зохион байгуулна:

2.2.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд бүрийн хөгжлийн онцлог, суралцах хэв маяг, тусгай хэрэгцээнд нийцсэн сургалтын ганцаарчилсан төлөвлөгөө боловсруулж, нэмэлт давтлага өгөх, хүртэхүй, сэтгэхүйн үйлдлийг хөгжүүлэх дасгал, даалгавар ажиллуулах зэргээр хүүхэд бүртэй ганцаарчлан ажиллах;

2.2.2. Суралцагчийн өөртөө итгэх итгэл, оюун ухаан, хөдөлгөөн болон харилцааны ур чадварыг хөгжүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагааг жижиг бүлгээр (хичээл давтах, ном унших, эвлүүлэх, зохиох, бүтээх, тоглоом тоглох, мэдээллийн болон туслах технологи хэрэглэж сурах) зохион байгуулах;

2.2.3. Харилцан ойлголцох, хүндлэх, сэтгэл хөдлөлөө удирдах зэрэг үнэт зүйлсийг эрхэмлэх соёлд сургах зэрэг хүмүүжлийн эерэг зан үйл төлөвшүүлэх ажлыг үе тэнгийнхний дэмжлэг, зөвлөн чиглүүлэх арга хэмжээний хүрээнд зохион байгуулах;

2.2.4. Сургуулийн орчин, хичээл, сургалтын болон хичээлээс гадуурх сургалтын үйл ажиллагаанд дасан зохицох, анги дэвшин суралцах, мэргэжил сонгоход туслах үйл ажиллагааг багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, холбогдох мэргэжлийн байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх.

2.2.5. Өөртөө үйлчлэх, эрүүл аюулгүй амьдрах, нийгмийн амьдралд бие даан оролцох чадварт сургах;

2.3. Хүүхдийн бие махбодын болон хөгжлийн бэрхшээлийн төрлөөс хамаарч алдагдсан чадварыг сэргээх, засан сайжруулах, хөгжүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг зохион байгуулна:

2.3.1. бие бялдар, хөдөлгөөний эвслийг засан сайжруулах;

2.3.2. харилцааны ур чадварыг хөгжүүлэх, тайвшруулах;

2.3.3. сэтгэл хөдлөлөө удирдах чадварыг хөгжүүлэх, хүүхдийн сөрөг зан үйлийг засах;

2.3.4. сэтгэл зүйч, хэл засалч, тусгай хэрэгцээт боловсролын багштай ганцаарчилсан сургалт зохион байгуулах.

2.4. Энэхүү чиглэлийн 2.3-д заасан үйл ажиллагааг шаардлагатай тохиолдолд мэргэжлийн байгууллага, мэргэжилтний туслалцаатай хэрэгжүүлж болно.

2.5. Хүүхдийг бусадтай харилцах, өөрийгөө илэрхийлэх, дүрэм журмыг дагах арга барилд сургах, хөгжилд нь тохируулан дэмжлэг үзүүлэх, асрах, хөгжүүлэх чиглэлээр эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, багш, ажилтанд зөвлөгөө, мэдээлэл, зөвлөн туслах дараах үйл ажиллагааг зохион байгуулна:

2.5.1. Хүүхдийн хөгжил төлөвшил, гэр бүлийн талаар мэдээлэл цуглуулах (анкет, ярилцлага, ажиглалт гэх мэт), тусгай хэрэгцээг тодорхойлж, дэмжлэгийн чиглэлийг тогтоох;

2.5.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тусгай хэрэгцээ, хөгжил, ахиц өөрчлөлт, тэдэнтэй ажиллах арга зүйн талаар эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй ганцаарчилсан болон бүлгийн уулзалт, ярилцлага зохион байгуулах, сургалт, зөвлөгөө мэдээлэл өгөх;

2.5.3. Хүүхдийн тусгай хэрэгцээ, дэмжлэгийн чиглэлд тулгуурлан хүүхдийн хөгжил, сэтгэл хөдлөлийн байдлыг ажиглах, ганцаарчилсан сургалтын төлөвлөгөө, тохирох хэрэглэгдэхүүн боловсруулахад дэмжлэг үзүүлэхэд багшид зөвлөн туслах.

2.6. Хөгжлийн бэрхшээл, тусгай хэрэгцээт болон тэгш хамруулах боловсролын талаар багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, үе тэнгийнхэн болон иргэд, олон нийтэд эерэг ойлголт, хандлага төлөвшүүлэх чиглэлээр соён гэгээрүүлэх, нөлөөллийн дараах үйл ажиллагаа зохион байгуулна:

2.6.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг ойлгох, хүндэтгэх, хамгаалах, харилцах, дэмжин туслах зэрэг чиглэлээр зөвлөгөө, мэдээллийг үе тэнгийнхэн болон олон нийтэд өгөх, төрийн болон иргэний нийгмийн байгууллагын хамтын ажиллагаа, түншлэлийг хөгжүүлэх;

2.6.2. Хүүхдийн хөгжлийн ахиц, өөрчлөлт, амжилтыг сурталчлах арга хэмжээг хүүхэд, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, төрийн болон иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоотой зохион байгуулах.

2.7. Танхимд хичээллэх суралцагчийн тусгай хэрэгцээнд тохируулан алдагдсан чадварыг боломжит дээд хэмжээнд сэргээх, засан сайжруулах, суралцах үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх ганцаарчилсан сургалтын төлөвлөгөө, цагийн хуваарийг багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй хамтран боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

Гурав. Хүүхдийн хөгжлийг дэмжих танхимд тавих шаардлага

3.1. Энэхүү чиглэлийн 1.4-д заасан танхим нь хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчийг дэмжих сургалтын үйл ажиллагаа зохион байгуулах орчны нэг хэсэг байна.

3.2. Танхим нь “Ерөнхий боловсролын сургуулийн орчны аюулгүй байдал MNS6782:2019”, Сургалт, хүмүүжлийн орчны эрүүл ахуйн шаардлага MNS6799:2019” стандартад заасан ерөнхий шаардлагыг хангасан байна.

3.3 Танхимд багаар эсхүл ганцаарчилсан хэлбэрээр суралцах, дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаанд хамрагдах боломжтой орон зайн шийдэл хийсэн байх бөгөөд танхимын нийт талбайн нэг хүүхдэд ногдох хэмжээ 5 м²-аас доошгүй байна.

3.4. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хөгжих онцлог, тусгай хэрэгцээнд тохирох сургалтын хэрэглэгдэхүүн, туслах хэрэгсэл¹, тавилга, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл, үзүүлэн таниулах материалыг танхимд байршуулсан байх бөгөөд тэдгээрийн аюулгүй байдлыг хангасан байна.

3.5. Танхим нь өөрийн үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон дэгтэй байна.

3.6. “Хүүхдийн хөгжлийн танхим”-ын үйл ажиллагаанд сургуулийн “Дэмжлэгийн баг²” зөвлөн тусалж, хяналт тавина.

Дөрөв. Хүүхдийн хөгжлийг дэмжих үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын оролцоо, хамтын ажиллагаа

4.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд нийгмийн амьдралд оролцох, бусадтай идэвхтэй харилцах, чадвар, чадамжаа боломжит дээд хэмжээнд хүргэх боломж, нөхцөлийг бүрдүүлэх үйл ажиллагааг сургуулийн захирал, сургалтын менежер, нийгмийн ажилтан, багш, эмч болон эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, үе тэнгийнхэн, иргэд, олон нийтийн оролцоотой хэрэгжүүлнэ.

4.2. Танхимын үйл ажиллагааг сургуулийн захирал дараах чиглэлээр дэмжиж ажиллана:

¹ Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2019 оны А/292 дугаар тушаалаар батлагдсан “Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг ерөнхий боловсролын сургуульд тэгш хамран сургах журам”-ын 2 дугаар хавсралт

² Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2019 оны А/292 дугаар тушаалаар батлагдсан “Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг ерөнхий боловсролын сургуульд тэгш хамран сургах журам”-ын 3.5 дахь заалт

4.2.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тусгай хэрэгцээнд тохирох хэрэглэгдэхүүн, туслах хэрэгслээр хангах ажлыг санхүүгийн нөөц боломж, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, олон нийтийн оролцоотой бүрдүүлэх;

4.2.2. Танхим хариуцан ажиллах багш, ажилтныг томилж, чөлөөлөх, холбогдох сургалтад хамруулах;

4.2.3. Багш, ажилтанд нэмэгдэл хөлс, урамшууллыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу олгох.

4.3. Танхимын үйл ажиллагааг сургалтын менежер дараах чиглэлээр дэмжиж ажиллана:

4.3.1. Энэхүү чиглэлийн 2.7, 3.5-д заасан төлөвлөгөө, хуваарь, дэгийг сургалтын менежер баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

4.3.2. Тэгш хамруулан сургах, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах, ганцаарчилсан сургалтын төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжүүлэх чиглэлээр багшид сургалт зохион байгуулах, мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;

4.3.3. Энэхүү чиглэлийн 2.6, 2.7-д заасан үйл ажиллагааг удирдамжаар хангах.

4.4. Танхимын үйл ажиллагааг нийгмийн ажилтан дараах чиглэлээр дэмжиж ажиллана:

4.4.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хөгжлийн онцлог, суралцах хэв маяг, тусгай хэрэгцээ, давуу тал, авьяас, сонирхлын талаар судлах, хүүхдийн эрх ашгийг хамгаалах;

4.4.2. Хүүхэд, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, багш, ажилтанд тулгамдаж байгаа асуудлыг шийдэх чиглэлээр мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх;

4.4.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг ойлгох, хүндэтгэх, нөхөрлөх, идэвхтэй харилцах үйлийг дэмжсэн арга хэмжээ зохион байгуулах, эерэг хамт олныг бий болгоход үе тэнгийнхнийг татан оролцуулах.

4.5. Танхимд багш дараах үйл ажиллагааг зохион байгуулна:

4.5.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тусгай хэрэгцээг судлах /эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч бусад багштай ганцаарчлан уулзаж тухайн хүүхдийн ерөнхий хөгжил, тусгай хэрэгцээний талаар мэдээлэл цуглуулах, зан үйлийн онцлог, суралцах үйлийг ажиглах, тэмдэглэл хөтлөх гэх мэт/;

4.5.2. Хүүхдийн тусгай хэрэгцээнд тохирсон ганцаарчилсан сургалтын төлөвлөгөө, дасгал даалгавар боловсруулах, сургалтын хэрэглэгдэхүүн бэлтгэх;

4.5.3. Ганцаарчилсан сургалт, хүүхэд хөгжүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, ахиц, өөрчлөлтийг тодорхой үе шатанд үнэлэх;

4.5.4. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд, тэдний эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид зөвлөгөө өгөх;

4.5.5. Хүүхдийн хөдөлгөөний эв дүй, чадварыг хөгжүүлэх ажлыг биеийн тамирын багштай хамтран зохион байгуулах;

4.5.6. Хүүхдэд тохиолдож буй бэрхшээлийг хамтдаа шийдэж урамшуулах, идэвхжүүлэх ажлыг гэр бүл, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй хамтран зохион байгуулах;

4.5.7. Багш, ажилтнууд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллаж буй өөрийн туршлага, ур чадвараа солилцох, мэргэжлийн байгууллагаас сургалт, зөвлөгөө авах.

4.6. Танхимын үйл ажиллагааг сургуулийн эмч дараах чиглэлээр дэмжиж ажиллана:

4.6.1. Эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчдээс хүүхдийн өсөлт хөгжлийн талаар асуумж авч, тандан судлах , тэмдэглэл хөтлөх;

4.6.2. Хүүхдийн эрүүл мэндийн байдалд үзлэг хийх, тэмдэглэл хөтлөх, хүүхдэд гарч буй өөрчлөлтийн талаар багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийг мэдээллээр хангах;

4.6.3. Хүүхдийг хөгжүүлэх-засан сайжруулах үйл ажиллагаа зохион байгуулах, багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид зөвлөгөө өгөх, холбогдох мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллах.

4.7. Танхимын үйл ажиллагааг эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, олон нийт дараах чиглэлээр дэмжиж ажиллана:

4.7.1. Ганцаарчилсан сургалтын төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх, болон бусад үйл ажиллагаанд оролцох, хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх;

4.7.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг үе тэнгийнхэнд ойлгуулах, эерэг ойлголт, хандлага төлөвшүүлэх чиглэлээр соён гэгээрүүлэх, нөлөөллийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах,

4.7.3. Эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, олон нийтийн байгууллагын хүүхэдтэй ажиллаж үр дүнд хүрсэн сайн туршлагыг харилцан солилцох, түгээн дэлгэрүүлэх;

4.7.4. Нутгийн захиргаа болон иргэний нийгмийн байгууллага нь хүүхдийн хөгжлийг дэмжих танхимын үйл ажиллагаа, сургалтын тохирох хэрэглэгдэхүүн, туслах хэрэгслээр хангахад дэмжлэг, тусалцаа үзүүлэх.

...000...